

ת"פ 20502/02/19 - מדינת ישראל - ע"י פרקליטות המדינה, המחלקה הכלכלית נגד יהודה בוזגלו, בי-בי כבישים עפר ופיתוח בע"מ

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 20502-02-19 מדינת ישראל נ' בוזגלו ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופטת דנה מרשק מרום המאשימה	מדינת ישראל - ע"י פרקליטות המדינה, המחלקה הכלכלית ובאמצעות עוה"ד ערן זלר, עו"ד קרן שמיר, ועו"ד ניר ויינטראוב
נגד הנאשמים		1. יהודה בוזגלו 2. בי-בי כבישים עפר ופיתוח בע"מ שניהם על-ידי עו"ד יניב שגב ועו"ד אנסטסיה סליאקוב

גזר דין

1. הנאשם 1 (להלן: "**הנאשם**") והנאשמת 2 באמצעותו (חברת ביבי כבישים עפר ופיתוח בע"מ - להלן: "**החברה**") הודו בעובדות כתב אישום מתוקן (במ/1) במסגרת הסדר טיעון שגובש בהליך גישור שיפוטי, והורשעו בביצוע עבירה של **מתן שוחד** לפי סעיפים 291 בצירוף סעיף 293(5) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").

2. **מהחלק הכללי של כתב-האישום המתוקן עולה, כי חברת נתיבי ישראל, החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ (להלן: "נתיבי" או "נתיבי ישראל"), היא חברה ממשלתית העוסקת בתכנון, פיתוח ואחזקת כבישים בישראל, אשר הוקמה בשנת 2004 במקומה של יחידת הסמך במשרד התחבורה - מע"צ. עם הקמתה כחברה ממשלתית, החלה נתיבי להעסיק במיקור חוץ נותני שירותים רבים בהם מנהלי פרויקטים כאחראים על ניהול הקמת כבישים משלבי התכנון ועד לביצוע, וכן קבלני ביצוע שעסקו בסלילת כבישים.**

אלכס ויז'ניצר שימש החל מספטמבר 2003 כמנהל מע"צ, ובהמשך עם הפיכתה לחברה ממשלתית, כיהן כמנהלה הכללי עד לאמצע נובמבר 2010. במסגרת תפקידו כמנכ"ל, שימש ויז'ניצר יו"ר ועדת המכרזים של נתיבי, אשר בחרה את קבלני הביצוע שעבדו בפרויקטים השונים, ואשר דנה בבקשות קבלני הביצוע לתשלום עבור עבודות חריגות - עבודות שסוגן, כמותן או מחירן נוספים או שונים על הקבוע בחוזה שנחתם בינם לבין נתיבי (להלן: "**חריגים**").

נאשמת 2 היא חברת בניה פרטית, והנאשם הוא בעליה; ישראל בר היה בעל מניות בחברה משנת 1991 ועד

28.4.2008, אז רכש הנאשם את מלוא מניותיו מידי, ובשנת 2011 שב בר לעבוד כמנהל עבודה שכיר בחברה; שמעון אזולאי עבד עבור החברה ושימש יד ימינו של הנאשם מאז שנת 2004.

בתקופה הרלבנטית לכתב האישום נהגה החברה, באמצעות הנאשם, להגיש הצעות מחיר נמוכות מעלויות הביצוע למכרזי ביצוע תשתיות שפרסמה נת"י. לאחר מכן, חיפש הנאשם דרכים להגדיל את סך התשלום מנת"י עבור ביצוע הפרויקט, בין היתר בדרך של תשלומים עבור חריגים; אלמלא אושרו תשלומים עבור החריגים הייתה החברה נקלעת לבעיה כלכלית חריפה מאחר שהתחייבה בהסכם לבצע את העבודה במחירים נמוכים.

עוד בטרם כניסתו של ויז'ניצר לתפקיד מנכ"ל מע"צ, נהג הנאשם לשלם כספי שוחד למפקחים במע"צ, בתמורה לכך שיאשרו את החשבונות שהגיש למע"צ. כך, במשך 20 חודשים בין השנים 2002-2004, נהג הנאשם לתת למפקח אלכס לבודקין 10,000 ₪ במזומן מדי חודש, כשוחד בעד פעולותיו של לבודקין במסגרת תפקידו במע"צ להיטיב עם הנאשמים, ובעד אישור החריגים שביקשה החברה בפרויקט כביש 7 [להלן: "פרויקט כביש 7"].

בסמוך לאחר כניסתו של ויז'ניצר לתפקיד המנכ"ל, ובעקבות פניות של ויז'ניצר בעניין לנאשם, חדל הנאשם ממתן שוחד למפקחים, והחל להעביר שוחד לויז'ניצר.

במהלך כהונתו של ויז'ניצר כמנכ"ל נת"י נמסרו לביצועה של החברה שני פרויקטים: פרויקט מחלף אשדוד שלב ג' בשווי של כ- 190 מיליון ₪, אשר נמסר לביצוע החברה בינואר 2007 (להלן: "פרויקט מחלף אשדוד"); פרויקט שדרוג כביש 40 מאחז-בית קמה, בשווי של כ- 43 מיליון ₪, אשר נמסר לביצוע החברה בנובמבר 2009 (להלן: "פרויקט כביש 40").

מפרטי האישום עולה, כי בשלהי שנת 2003, במועד שאינו ידוע במדויק, בסמוך לכניסתו הרשמית של ויז'ניצר לתפקיד מנהל מע"צ, במהלך סיור שערך באתר בניה של פרויקט כביש 7, פנה בן לוויתו, מנהל המחוז ראובן יום טוב ז"ל, לנאשם והכריז כי הם "באו לעשות סדר". בסמוך לאחר מכן, במועד שאינו ידוע במדויק, פנה ויז'ניצר לנאשם ואמר לו כי אם ישוחח במישרין עם מפקח בנת"י, ללא נוכחותו, יפטר את המפקח. בהמשך, במועדים שונים שאינם ידועים במדויק, בעת שכיהן כמנהל נת"י, דרש ויז'ניצר מהנאשם, באמצעות שמעון אזולאי, סכומי כסף כשוחד בעד פרויקטים שנמסרו מנת"י לביצוע החברה - פרויקט מחלף אשדוד ופרויקט כביש 40, ובעד אישור תשלום חריגים.

סכומי השוחד נקבעו על ידי ויז'ניצר מראש ונגזרו באחוזים מהשווי הכספי של הפרויקטים.

הנאשם נענה לדרישותיו של ויז'ניצר, וכדי למלא את הדרישות אסף כספים במזומן בדרך של משיכות בעלים מהחברה ובדרך של קבלת חשבוניות מנופחות מקבלני משנה של החברה, על מנת להעבירם כשוחד לויז'ניצר.

כך, הנאשם העביר לויז'ניצר באמצעות אזולאי, במספר מועדים שאינם ידועים במדויק, החל מנובמבר 2006 ועד לסיום כהונתו של ויז'ניצר בנת"י בשנת 2010, תשלומי שוחד בסך כולל של 1.1 מיליון ₪, בעבור פעולתו של ויז'ניצר להיטיב עם החברה במסגרת תפקידו.

הנאשם מסר חלק מכספי השוחד לידי אזולאי, במזומן, בתיק מנהלים, על מנת שאזולאי ימסור אותם לויז'ניצר

בפגישות שהתקיימו ביניהם במשרדו של ויז'ניצר בנת".

במספר הזדמנויות נוספות, במועדים שאינם ידועים במדויק, העביר הנאשם לאזולאי כספי שוחד במזומן על מנת שזה ימסור אותם לויז'ניצר, בפגישות בצד הדרך, שתואמו לצורך כך בין ויז'ניצר ואזולאי.

הנאשם ואזולאי נהגו לנסוע יחד ברכב לקראת הפגישות האמורות. באותן הזדמנויות נהג אזולאי לעצור לפני מקום הפגישה המיועד, אז ירד הנאשם מהרכב, ואילו אזולאי המשיך לפגישה שנקבעה עם ויז'ניצר. בפגישות מסר אזולאי לויז'ניצר את הכספים שקיבל במזומן למטרה זו מהנאשם בתיק מנהלים או בשקית. כעבור כמה דקות, לאחר העברת הכסף, שב אזולאי לאסוף את הנאשם.

לאחר מסירת כספי השוחד, ככל שמצא ויז'ניצר כי חסר לשיטתו סכום מסוים בהתאם לשווי האחוזים שקבע כי יקבל מכל פרויקט, היה פונה לנאשם באמצעות אזולאי בדרישה להשלמת הסכום.

3. במסגרת הסדר הטיעון, לצד תיקון כתב-האישום, הוצג "הסדר רף" במסגרתו המדינה הגבילה עצמה לטיעון של 14 חודשי מאסר בפועל, ואילו ההגנה רשאית לטעון כראות עיניה (הסכם הסדר טיעון - במ/2). בנוסף, הוצגה הסכמה בין הצדדים באשר לאופן חילוט הכספים והרכוש המצוינים בבקשת החילוט (במ/3; סוגיה אשר תידון בסוף גזר-הדין) בסך כולל של 10 מיליון ש"ח.

טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה הבהיר, כי כתב האישום בו הודה הנאשם הוא חלק מפרשת שחיתות מורכבת רחבה וחמורה, אשר הציר המרכזי שלה סובב סביב עבירות שחיתות שבוצעו בחברת נתיבי ישראל על פני למעלה מעשור, על ידי קבלנים, נותני שירות אחרים, הנאשם והחברה. המדובר בעבירה של מתן שוחד בהיקפים גדולים בסך של מעל למיליון ₪ לויז'ניצר, ולפני כן גם "תשלום משכורת" ללבוטקין (כשעל העבירות הקשורות ללבוטקין חלה התיישנות). מתן השוחד לא התרחש באופן חד-פעמי אלא שיקף שגרת עבודה ודרך חיים במהלך כארבע שנים, מנובמבר 2006 ועד סיום כהונתו של ויז'ניצר כמנכ"ל נתיבי ישראל.

הנאשמים ביצעו משך שנים ארוכות עבודות תשתית וסלילה עבור נתיבי ישראל וזכו במכרזים רבים בביצוע העבודות. אלא שעל מנת לזכות במכרזים בשווי של מאות מיליונים, וכדי לזכות בתשלומים עודפים של מיליונים, נתנו הנאשמים שוחד לעובד ציבור באופן שוטף, במודע, באופן מתוכנן, ומתוך רצון לזכות בטובות הנאה.

שווי המכרזים שקיבל הנאשם, ולמצער הרווח הכספי האישי שצמח לנאשם מביצוע העבודות, הם כספים של משלם המיסים.

הנאשם התעשר בעקבות מתן השוחד לויז'ניצר, ועל כן גובשה הסכמה לחלט יותר מ- 10 מיליון ₪, שהוא שווי התועלת שצמחה לו מהשוחד, והוא כסף ששייך לציבור.

ב"כ המאשימה מנה נסיבות לחומרה, וביניהן: הנאשם הפעיל עובד שלו, אזולאי, לצורך קידום מנגנון השוחד; גיוס כספי השוחד נעשה בדרך נגועה של קבלת חשבוניות מנופחות מקבלני משנה, על-מנת

שניתן יהיה להוציא כסף מהחברה כדי לשלם את השוחד; הנאשם אמנם נענה לבקשתו של ויז'ניצר, אך תרבות מתן השוחד היתה טבועה בהתנהלות הנאשם עוד שנים קודם לכן מול גורמים בחברה.

הנזק שנגרם הוא פגיעה באמון הציבור ובתהליך השוויוני של המכרזים, וכן נגרמה פגיעה כלכלית משמעותית לציבור, בשל העלות הנוספת של כל פרוייקט.

התיקון בחוק העונשין משנת 2010 ומדיניות הענישה הנוהגת מובילים למסקנה, שמעשיו של הנאשם מחייבים השתת מאסר בפועל מוחשי. באופן רגיל, אלמלא הסדר הטיעון, היה עותר לענישה מחמירה הרבה יותר, אך על רקע ההסדר, טען למתחם ענישה שנע בין 14 - 30 חודשי מאסר בפועל.

הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות הן שהובילו את המאשימה לעתור לעונש מאסר בפועל המצוי ברף התחתון של המתחם. בין היתר, ציין הוא את הנתונים הבאים: הנאשם הודה ולקח אחריות על מעשיו תוך חסכון זמן שיפוטי; חלף זמן רב מאז ביצוע העבירות (הוסבר, שהגילוי הראשוני של פרשה זו היה בנובמבר 2015, רק לאחר הפרוץ ועם העמקת החקירה של נתיבי ישראל, נדרש עיבוד החומר בפרקליטות ולבסוף הוגשו בפרשה 11 כתבי אישום); אזולאי - העובד של הנאשם - זוכה; קיומם של קשיים ראייתיים.

עוד צוין, כי גובש הסדר טיעון עם ויז'ניצר, במסגרתו עתרו הצדדים במשותף להשתת עונש של שנתיים מאסר בפועל לצד חילוט משמעותי. אלא, שמכתב האישום המתוקן של ויז'ניצר נמחק האישום בו הנאשם הודה והורשע בשל שיקולים ראייתיים.

מצבו הרפואי של הנאשם גם הוא נלקח בחשבון, אך במידה מסויגת, שכן שב"ס נותן מענה לאסירים המצויים במצב מורכב יותר משל הנאשם. ניתן משקל לגילו ולעובדה שאשתו חלתה לאחרונה, כשהנאשם מסייע לה.

הנאשם הסכים לחילוט רחב היקף של כספים ורכוש בחסות גישור שיפוטי, לפי סעיף 297 לחוק העונשין, ועוד הוסכם שסכום החילוט מהווה את שווי התועלת שהפיק מהעבירה. הנאשם חסך הליך ארוך בעניין זה, ויש בכך כדי להוות אינדיקציה נוספת ללקיחת האחריות על המעשים.

הובהר, כי אין מחלוקת שנקודת המוצא היא הדין הקודם, לפיו התקרה המקסימלית לעבירה של מתן שוחד היתה 3.5 שנים, אך מדיניות הענישה בדבר הצורך בהחמרה לאחר התיקון גם היא רלוונטית.

5. ב"כ הנאשם ביקש להודות לב"כ המאשימה על ניהול משא-ומתן ארוך ומורכב במשרדי המאשימה וכן בהליך גישור שיפוטי (שהתנהל לפני כב' השופט טרסי).

ביקש להדגיש, שמצבו הרפואי של הנאשם חריג, וקיים חשש ממשי, שאם יישלח אל מאחורי סורג ובריה לא ייצא מבית האסורים.

ציין את התיקון המשמעותי לקולה בכתב-האישום וקיומם של קשיים ראייתיים, אשר הביאו לזיכוי שני מעורבים אחרים בפרשה. קשיים אלו הביאו לשני תיקונים עיקריים בכתב-האישום: מחיקת האישום השני כולו, שם היה

מיוחס לנאשם ביצוע עבירה של הלבנת הון בסך של 230 מליון ₪ ועבירות נלוות, וכן תיקון בסכום השוחד, שבמקור עמד על סך של 3 מליון וכיום עומד על 1.1 מליון ₪. בהקשר של עובדות כתב-האישום ביקש להדגיש עוד, כי אין ליתן לעבירות שהתיישנו משקל עונשי, גם אם בסופו של יום הוסכם כי יכללו ברקע העובדתי.

הנאשם כיום מביע חרטה על מעשיו ולוקח אחריות מלאה עליהם. עוד נטען, כי יש בהודאה חיסכון משמעותי מאוד בזמנו של בית-המשפט, שכן היו צריכים להישמע כ-40 עדים על פני ישיבות רבות.

סוגיית המאסר היא העיקרית שבמחלוקת, ולצורך כך הזכיר, כי הנאשם הסכים על סכום חילוט חסר תקדים בהיקפו - על סך של 10 מיליון ₪. לסכום ולהסכמה הזו יש משמעות עונשית חשובה, שכן המדובר באחד מרכיבי הענישה המשמעותיים ביותר שקיימים בעבירות כלכליות והנגזרות מבחינת המיסוי שנגזל מהמדינה.

באישום האחד בו הודה לבסוף הנאשם, המדובר בעבירות שבוצעו משנת 2006 - 2010, דהיינו לפני 12 ו - 16 שנים, ויש ליתן משקל לחלוף הזמן - אם כי הדגיש, כי אינו מעלה טענה של שיהוי. הסניגור ביקש לקבוע, שיש להעניש את הנאשם בהתאם לענישה שהייתה נוהגת לפני התיקון לחוק, לרבות לגבי המעשים שבוצעו בשנת 2010. על כן נטען, כי יש לקבוע מתחם ענישה נמוך יותר מזה שהיה נקבע לאחר התיקון, ואפילו לחרוג מהמתחם בשל שיקולי צדק שנובעים מחלוף הזמן שאינו באשמת הנאשם.

באשר למעורבים הנוספים טען, כי עולה תמונה לא שגרתית: אזולאי, איש הביצוע, הופלל לכאורה על-ידי הנאשם במשטרה, ניהל משפט וזוכה; מחלב, רואה החשבון אשר לכאורה כיסה חשבונית על מעשיו של הנאשם וגם כן הופלל על-ידו, ניהל משפט וזוכה אף הוא. ויז'ניצר, מקבל השוחד על פי כתב האישום המקורי, הגיע להסדר טיעון עם המדינה ובכתב האישום שבו הוא הודה, פרשיית השוחד שבו מעורב הנאשם אינה מוזכרת. הקשיים הראייתיים הם אלו שהובילו למציאות מוזרה זו, ויש ליתן לכך ביטוי בענישה.

הסניגור הרחיב באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, שהוא כיום בן 69, עלה לארץ בגיל 10 ביחד עם 10 מאחיו ואחיותיו ממרוקו, גדל במשפחה נורמטיבית, בנה והקים את החברה שפרנסה מספר רב של משפחות לאורך השנים. לנאשם ולאשתו הנוכחית 3 ילדים קטינים, שהגדול ביניהם בן 14, והוא אב ל - 6 ילדים נוספים מנישואים ראשונים, וסב ל - 20 נכדים.

הנאשם שהה במעצר כעשרה ימים ובהמשך שהה בתנאים מגבילים, וההליך המשפטי עצמו הפך לטרגדיה אישית ומשפחתית ולרכיב מרכזי בחייו, כשהנאשם ואשתו נותרו חסרי כל עם חובות רבים וחברה שקרסה.

במקביל הוא נאלץ להתמודד עם בעיות רפואיות שלו, של אשתו ושל בתו (הוגשה אסופת מסמכים רבים אשר יפורטו בהמשך). ביום 2.12.15, כשסיים חקירה בלה"ב, התמוטט ולקה באירוע מוחי. משנת 2016 הנאשם נטל באופן קבוע 16 כדורים ביום, ומסוף שנת 2019 נוטל כ - 25 כדורים ביום, מזריק אינסולין מספר פעמים ביום, וישן עם מכונת הנשמה בלילה. ככלל, חלה ירידה כללית במצבו, הבאה לידי ביטוי בעייפות, בלבול וביכולת פחותה לבצע פעולות מסוימות. בנוסף, הוא סובל, בין היתר, מסכרת, טרשת עורקים וממחלת ריאות. בנוסף, הוא זקוק להשגחה יומיומית בשל ירידה קוגניטיבית. כיום, הוא בעל נכות מוכרת על-ידי הביטוח הלאומי בשיעור של 100 אחוז לצמיתות.

אשתו של הנאשם חלתה לאחרונה בסרטן ונמצאת בטיפול אינטנסיבי, ובתו בת ה - 14 נמצאת בבירור לאור ממצא מחשיד - כשלטענת הסניגור, עלייה בתחלואה המשפחתית נובעת מסטרס סביב ההליך המשפטי.

לצד מצבו הרפואי, הנאשם ביקש לסיים את ההליך המשפטי גם על רקע איומים שקיבל, כשבין השאר אנשים שזהותם אינה ידועה הציתו את ביתו ואת רכבו.

בסופו של יום, עתר לקבוע מתחם שנע בין 6 ל - 15 חודשים מאסר בפועל, ובשל מכלול הנסיבות - לרבות סכום החילוט הגובה, המצב הרפואי שלו ושל בני ביתו וחלופי הזמן, יש לחרוג לקולה מהמתחם שייקבע.

6. בדברו לבית-המשפט, מסר הנאשם: "אני מבין שעשיתי טעות בחיים ומצטער על מה שהיה, על העבירה. אני 6 שנים במצב לא טוב, אני סובל, הכל נהרס אצלי. אצלי בבית הכל השתנה. לפני 4 חודשים אמא של אשתי נפטרה. אבא שלה בגיל 85 בקושי מתפקד. לא נשאר לי מה לעשות. הכול נמחק. החברה הלכה. יש לי ילדים גדולים וקטנים. אם אני לא אהיה הכול ייהרס" (עמ' 31 לפרוטוקול).

דין והכרעה

7. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

8. הערך החברתי המוגן המרכזי עניינו שמירה על טוהר המידות של עובדי ציבור, על פעילות תקינה של המנהל הציבורי ועל אמון הציבור.

בע"פ 1188/20 מדינת ישראל נגד נניקשוילי [6.1.22] (להלן: עניין נניקשוילי), עמד לאחרונה המשנה לנשיאה, כב' השופט הנדל, על הערכים המוגנים בעבירת השוחד:

"עבירות השוחד משובצות כיום בפרק ט' לחוק העונשין שכותרתו 'פגיעות בסדרי השלטון והמשפט'... מיקומה ה'גיאוגרפי' של עבירת השוחד בתוך חוק העונשין איננו מקרי. הוא מצביע על שלושה ערכים מרכזיים, שעליהם מבקשות עבירות השוחד להגן: טוהר המידות של עובדי הציבור; פעילותו התקינה של המנהל הציבורי; ואמון הציבור. כפי שציינתי בע"פ 4456/14 קלנר נגד מדינת ישראל, פסקה 2 לחוות דעתי (29.12.2015):...

'פגיעה בערכים אלו - כמוה כפגיעה בסדרי השלטון והמשפט. המכנה המשותף של ערכים אלו הוא עובד הציבור. הוא שחקן מרכזי ביסודות העבירה. נוכחותו

שזורה לכל אורך הפרק המכיל את עבירות השוחד.
שלושת הערכים שלובים, כמובן, זה בזה. עובדי הציבור נדרשים לפעול בהגינות וביושר לטובת האינטרס הכללי של תושבי המדינה. במצב הרצוי, הציבור הרחב מאמין כי כך אכן נוהגים אלו המכונים עובדי ציבור. אמון זה הוא תנאי הכרחי לקיומם של חיי חברה תקינים, ולהתנהלות הסדירה של המשטר הדמוקרטי. שוחד, לעומת זאת, עלול להביא לכך שעובד הציבור יפעל לקדם אינטרסים פרטיים. התפשטותה של תרבות השוחד מדרדרת, ואף בצעדי ענק, את איכות השירות הציבורי ואת האמון שהציבור הרחב רוחש לעובדי הציבור. מכאן הצורך לקבוע איסור פלילי ברור על עבירות השוחד, בגלגוליהן השונים. יש להבטיח כי עובד הציבור יגשים את תפקידו כנדרש, ויפעל על פי הכללים ואמות המידה הראויות" (בפסקה 11).

9. בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט(א) לחוק העונשין, מעלה כי מדובר במסכת ארוכת שנים של מתן שוחד מצדו של הנאשם והחברה באמצעותו.

כעובדת רקע מתוארת תרבות מתן השוחד של הנאשם למפקחים במע"צ; האישום עצמו עוסק במתן שוחד לויז'ניצר, מנכ"ל נת"י, עם כניסתו לתפקיד, כשהאחרון הוא שפנה לנאשם בעניין זה בשלהי שנת 2003.

בסופו של יום, האישום עצמו מתאר מנגנון מתן שוחד לויז'ניצר בין השנים 2006 - 2010, שתמורתו נמסרו לביצועה של החברה שני פרויקטים רחבי היקף - פרויקט מחלף אשדוד בשווי של כ- 190 מיליון ₪ ופרויקט שדרוג כביש 40 בשווי של 43 מיליון ₪.

סכומי השוחד נקבעו על-ידי ויז'ניצר מראש, כאחוזים מהשווי הכספי של הפרויקטים שפורטו. הנאשם העביר לויז'ניצר בתקופה שבין נובמבר 2006 ועד לסיום כהונתו של ויז'ניצר בשנת 2010, תשלומי שוחד בסך של 1.1 מיליון ₪.

לצורך הסתרת מתן השוחד, ביצע הנאשם משיכות בעלים מהחברה, וקיבל חשבוניות מנופחות מקבלני משנה של החברה. כספי השוחד לא עברו ישירות מהנאשם אל ויז'ניצר, אלא חלק מהם נמסרו לעובד של הנאשם במזומן, והוא אשר מסר אותם לויז'ניצר במהלך פגישות שהתקיימו במשרדו של האחרון או בפגישות בצד הדרך. לאחר מסירת השוחד, במקרה שויז'ניצר מצא כי חסר לשיטתו כסף בהתאם לשווי האחוזים מהפרויקטים, היה פונה לנאשם באמצעות אותו עובד, ודרש את השלמת הסכום.

10. מנסיבות אלו ניתן ללמוד, שתרבות מתן השוחד היתה חלק מדרך ניהול עסקיו של הנאשם. עם זאת, בכל הנוגע לאישום עצמו, היוזמה והדרישה לשוחד הגיעו מצידו של ויז'ניצר, בעל המשרה הבכירה בנת"י. המסכת התפרשה על פני כ- 4 שנים, באמצעות מנגנון הסתרה כספי וניהול קשר עקיף תוך שימוש בעובד של הנאשם.

11. הנזק שנגרם לציבור הוא ניכר בשל היקף הפרויקטים וסכום השוחד הגבוה שהועבר למי ששימש מנכ"ל נת"י וכיו"ר ועדת המכרזים של נת"י. בהקשר זה ראוי להזכיר, כי עסקין בעבירת התנהגות, והקשר הסיבתי הנדרש אינו בין התנהגות הנותן לבין התוצאה שנגרמה, אלא לתוצאה שהיתה אמורה להיגרם, דהיינו ממילא הקשר הסיבתי שיש להוכיח הוא "פוטנציאלי" (ראו **עניין ניקשוילי**, בפסקה 13).

12. המחוקק העלה את רף העונש המרבי בגין מתן שוחד לשבע שנים, במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין, אשר התקבל ביום 4.2.10. הוסכם, כי תיקון זה אינו חל על עניינו של הנאשם, ובעת ביצוע העבירות העונש המקסימלי בגין מתן שוחד עמד על 3.5 שנים. עם זאת, ראוי להזכיר, כי מטרת התיקון היתה לשקף את החומרה היתרה אשר גלומה בעבירת השוחד, ולפגוע במוטיבציה הכלכלית של אלו הזוממים לרקוח עסקאות שוחד (ראו בהצעת חוק העונשין (תיקון 108) (החמרת הענישה בעבירות שוחד), התש"ע - 2009, ה"ח 465). דברים מפורשים אלו של המחוקק מהווים מסר ברור, אשר לא ניתן להתעלם ממנו גם היום - כמובן, מבלי לגרוע מהעובדה שהעלאתו של העונש המרבי אינה חלה באופן פורמאלי בעניינו. בע"פ 267/13 **מדינת ישראל נגד אשכול לוי** [23.6.13], קבעה כב' השופטת ברק-ארז, על רקע קבלת ערעור על קולת העונש של מקבל שוחד שביצע עבירות לפני התיקון, כי: "**חשוב להדגיש, כי גם אם ניתן להצביע על מקרים שבהם לא השתקפה חומרתן של עבירות אלו בעונשים שהושמו בגין הרי שכפי שצינתי בעבר, אין בכך כדי למנוע את התאמתה של מדיניות הענישה לחומרתן הברורה של העבירות...**" (פיסקה 14).

13. המחוקק החמיר ברכיב המאסר עם מקבל השוחד יותר מאשר נותן השוחד, אך על-פי פסיקת בית-המשפט העליון, החומרה הגלומה במתן השוחד גם היא רבה עד מאוד, ובמיוחד במקרים שבהם נותן השוחד הוא שותף והכוח המניע להשחתת השירות הציבורי (ראו, למשל: ע"פ 4506/15 **צבי בר נגד מדינת ישראל** [11.12.2016], להלן: **עניין בר**, בפסקה 9 לפסק-דינו של כב' השופט סולברג). בעניינו, הנאשם לא היה הכוח המניע של מנגנון השוחד, אך עדיין רלבנטיות מדיניות הענישה ששררה גם לפני התיקון ולפיה, במלחמה הקשה נגד שחיתות שלטונית, דרך המלך היא עונש מאסר כאמצעי הענישה ההולם והראוי, וצריך שיתקיימו נסיבות מיוחדות מאוד כדי שנותן השוחד לא ישא מאסר מאחורי סורג ובריח. מדיניות ענישה זו נובעת לא רק מחומרת העבירות ומנזקיהן, אלא גם מן הקושי הטמון, באופן טבעי, בגיליון (ראו, למשל: ע"פ 449/11 **חג'י נגד מדינת ישראל** [19.5.2011]).

14. עיינתי בפסיקה שהוצגה בעיקר על-ידי המאשימה (שבחלקה לא היתה רלבנטית והציגה רמת ענישה של מקבלי שוחד) וכן בפסיקה נוספת (לפני ואחרי התיקון), ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם אציין את המרכזיים שבהם:

בעניין ניקשוילי, המערער הורשע בעבירות של מתן שוחד והלבנת הון. עיקרה של הפרשה עניין בסכום כסף משמעותי (ארבע-מאות אלף דולר) שהועבר על ידי המערער לבנימין בן אליעזר, שכיהן כנבחר ציבור, ועל-פי דרישתו, כשגובש מנגנון מורכב להסוואת כספי המתת. בית-המשפט המחוזי קיבל את עמדת המדינה, לפיה הכספים היוו שוחד כדי לקדם אינטרסים כלכליים של המערער, גם אם היו ברקע יחסי חברות בין השניים, קבע מתחם עונש הולם שנע בין 14 ל - 36 חודשי מאסר, והשית עליו

עונש מאסר בפועל בן 14 חודשים וקנס בסך מיליון ₪.

חרף העובדה כי המערער נענה לדרישת בן-אליעזר, בדומה לעניינו, קיומה של מערכת יחסים חברית ומתמשכת בין השניים, ודמותו החיובית של המערער, בית-המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה וקבע, שעונש המאסר בן 14 חודשים אינו מרתיע ואינו הולם, בהינתן מקום המעשה בשורת המעשים השונים של שוחד. מבלי למצות את הדין, אך בהתחשב במגמת ההחמרה, עונשו של המערער הוחמר ל - 21 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 5561/17 **פלאח נגד מדינת ישראל** [22.1.18]: המערער, הבעלים של חברת כוח-אדם שסיפקה שירותי ניקיון לעיריית נשר, הורשע על יסוד הודאתו בשני אישומים של מתן שוחד, בכך שלאורך 6 שנים שיחד את סגן ראש העירייה, לבקשת אותו סגן, ואת מזכיר העירייה, וכאשר פנה בהצעת שוחד לסגן נוסף, הודיע על כך האחרון למשטרה והפרשה נחשפה. המערער טען כי פעל מתוך מצוקה כלכלית, הציג מסמכים בדבר בעיות רפואיות, והוגש בעניינו תסקיר שכלל המלצה לטיפול נפשי ולהשתתפות עונש של עבודות שירות. לחובתו של המערער עבר פלילי בעבירות מרמה, זיוף ונשק. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 30 - 48 חודשי מאסר, והושת עליו עונש של 30 חודשי מאסר בפועל, דהיינו ברף התחתון של המתחם, בשל בעיותיו הרפואיות של המערער.

ערעור על חומרת העונש התקבל, בשל הפחתה בעונש של נאשמים אחרים בפרשה, השיהוי הרב ועינוי הדין שנגרם ומצבו הרפואי של המערער, כך שהעונש הועמד על 24 חודשי מאסר בפועל. יצוין, כי לגבי האישום הראשון, הוסכם על-ידי המאשימה, כי העונש המקסימלי שניתן להטיל על הנאשם הוא הרף המקסימלי טרם התיקון.

בעניין בר, נדונה פרשת השוחד של ראש עיריית רמת-גן, כאשר העבירות בוצעו טרם כניסת התיקון לחוק.

מערער 2 הורשע בשתי עבירות של מתן שוחד (בסך מיליון ₪ ו- 20% ממניות נפט) ובעבירה של הלבנת הון, בקשר לשני פרויקטים, תוך שעירב בן משפחה. המדובר באדם בן 80, שסבל מבעיות רפואיות רבות. בית-המשפט המחוזי קבע שני מתחמים שונים וציון, כי אלמלא גילו המבוגר ומצבו הרפואי, עונשו היה נגזר ל - 4 שנות מאסר. לבסוף, בית-המשפט המחוזי גזר עליו עונש מאסר בפועל בן 33 חודשים וקנס בסך מיליון ₪. ערעור על חומרת העונש התקבל, ועונשו הופחת ל - 9 חודשי מאסר בפועל, בהתחשב במצבו הרפואי.

מערער 3 הורשע בעבירה של מתן שוחד (440 אלף ₪), הלבנת הון, ובשיבוש הליכי משפט, בגין פרויקט אחר, כאשר המדובר בשוחד סביב הסכם קבלת הלוואה, אותו יזם בר. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 10 ל- 30 חודשי מאסר, והשית עליו 11 חודשי מאסר לצד קנס בסך 300 אלף ₪. בית-המשפט העליון קבע, כי העונש נוטה לקולה, אך בהינתן הזיכוי מעבירה של הלבנת הון, עונשו הופחת ל - 10 חודשי מאסר בפועל.

מערער 4 הורשע בעבירה של מתן שוחד (465 אלף ₪), בגין פרויקט נוסף, ולא קיבל בסופו של דבר

תמורה, שכן הפרויקט לא יצא אל הפועל. נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 18 ל - 36 חודשים, ובית- המשפט המחוזי השית עליו עונש של 22 חודשי מאסר בפועל, תוך שהתחשב בנסיבותיו האישיות - לרבות פטירת בתו במהלך המשפט. בית-המשפט העליון קיבל את הערעור במובן זה, שעונשו הופחת ל - 10 חודשי מאסר בפועל לאחר שזוכה מתשלום אחד ששילם לבר ובכך הופחת היקף השוחד.

ע"פ 7593/08 **ריטבלט נגד מדינת ישראל** [1.9.09] (הוגש על-ידי המאשימה): במסגרת פרשת שוחד סבוכה, המערער הורשע במתן שוחד בסך של 1.3 מיליון ₪ ובמתן טובות הנאה למי ששימש כמנהל אגף האספקה ויו"ר ועדת המכרזים של חברת החשמל. המערער ועד המדינה שגויס בפרשה שיחדו את עובד הציבור בכך שנתנו לו תשלומים בסדרי גודל שנעו בין 2 ל- 7% משווי המכירות של חברה שבבעלותם לחברת החשמל, מכירות שהתקבלו הודות למכרזים נבחרים בהם זכתה. באישום נוסף הורשע בעבירות מס שביצע. על המערער הוטל עונש של 4 שנות מאסר, קנס בסך 2 מיליון ₪, וחילוט 3 מיליון ₪ מתוך רכושו.

ערעור על חומרת העונש נדחה.

ת"פ (מחוזי ב"ש) 60079-01-12 **מדינת ישראל נגד עזריה** [1.12.14]: ברקע גזר-הדין פרשה שעניינה במתן שוחד על ידי הנאשם לעובדי ציבור בדרגים בכירים, במטרה לקדם את ענייניו מול המועצה האזורית על ידי זכייה במכרזים וקבלת כספים שלא כדין, והנאשם הורשע על-יסוד הודאתו בשתי עבירות של מתן שוחד. באישום אחד המדובר בעבירות שבוצעו לאורך כארבע שנים, ובסך הכל הוטו ארבעה מכרזים לגבי עבודות בהיקף נרחב. על-פי המפורט באישום השני, נתן הנאשם לגזבר העירייה שוחד בשווי מוערך של כ - 20,000 ₪ באותה התקופה, כשצוין, שבחלק משמעותי מן המקרים, היוזמה לביצוע השוחד באה מצדו של הגזבר ולא מצד הנאשם. העבירות בוצעו בטרם כניסת התיקון לתוקף, ועל כן קבע בית-המשפט כי יש להחיל את רמת הענישה הנהוגה בעת ביצוע העבירות - וללא יישום השינוי שחל בנוגע להחמרה בענישה בעבירה של מתן שוחד. בית-המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 8 - 30 חודשי מאסר בפועל, בכל אחד מהאישומים, והשית על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 15 חודשים.

ת"פ (מחוזי ת"א) 40146/00 **פרקליטות מחוז ת"א-מיסוי וכלכלה נגד עצינוני** [2.4.08] (הוגש על ידי המאשימה); חיפוש במאגרים משפטיים העלה שהוגש ערעור, ע"פ 4115/08 **גלעד נגד מדינת ישראל** [24.1.11]. המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בשלוש עבירות של מתן שוחד ובעבירה של שיבוש מהלכי משפט, ואילו המעורבים האחרים הורשעו בלקיחת שוחד. העבירות בוצעו טרם כניסת התיקון לתוקף. המערער היה מנהל של שתי חברות שעסקו, בין השאר, בניהול חנויות רווחה לגופים מוסדיים ואספקת שי לגופים אלה. הנאשמים האחרים היו בעלי תפקידים בגופים מוסדיים גדולים, ומתוקף תפקידם טיפלו בהתקשרויות עסקיות עם החברות אותן ניהל המערער. לנאשמים 2 ו- 4 נתן המערער מתנות שונות, הנחה ברכישת מוצרים, וכן רכישת מצרכים ללא תשלום בצרכנייה ששימשה את עובדי בזק. לנאשם 5 - חבר הוועדה הארצי בבנק הפועלים ורכז ועדת הקניות לחג - העביר המערער מזומנים בסכומים שנעו בין 100 ל- 500 אלף ₪ על מנת לגרום לזכייתה של אחת החברות במבצע

השי. על המערער הוטל עונש של 18 חודשי מאסר בפועל, וקנס בסך 50 אלף ₪.

ערעורו על חומרת העונש נדחה (כשעושיהם של חלק מהנאשמים הופחת).

15. פסקי-דין אלו משקפים קשת מקרים רלבנטיים, כאשר לאחר ביצוע הבחנות מתבקשות, ובהתייחס לעונשים שניתנו במקרים דומים טרם תיקון 103 לחוק העונשין, המתחם לו טענה המאשימה הוא אכן מבוסס, ועל כן אני קובעת שמתחם העונש ההולם נע בין 14 - 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים, לרבות עיצומים כספיים משמעותיים.

16. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, ב"כ הנאשם הדגיש את מצבו הרפואי של מרשו, כנסיבה חריגה לקולה המאפשרת חריגה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי צדק.

הוגש קלסר ובו מסמכים רפואיים רבים, ואציין את עיקרי הדברים העולים מהם: הנאשם נחקר ביום 2.12.15 במשטרה, ובמהלך מעצרו חש ברע, עם שקיעה במצב ההכרה, הפרעה בדיבור וחולשת פלג גוף ימין. בדיקת CT לא העלתה ממצא פתולוגי משמעותי, חל שיפור במצבו הנירולוגי והוא שוחרר מאשפוז ביום 7.12.15. ברקע אשפוז באפריל 2015 בשל אירוע מוחי ובעבר שני אירועים מוחיים קלים יחסית על רקע גורמי סיכון של סוכרת, יתר לחץ דם, היפרליפידמיה ועישון כבד (מסמך א'). בשנת 2016 היה מעורב בתאונת דרכים עם חבלות מפוזרות ושברים, ובדצמבר 2016 קבע הביטוח הלאומי דרגת אי-כושר 100 אחוז, נכות רפואית 93 אחוז לצמיתות, עם זכאות לקצבת נכות כללית (מסמכים א1 ו - ב'). על פי מסמך עדכני יותר שנערך במסגרת ביקור בית בינואר 2020 (מסמך ג') עולה חשד לירידה תפקודית עם החמרה במצב נפשי וזקוק להשגחה בתפקוד היומי.

הנאשם הגיש מסמכים רפואיים על אודות מצבן הרפואי של אשתו ובתו (מסמכים ד' ו - ה').

17. ב"כ הנאשם מבקש ללמוד מעניינו של **לופוליאנסקי** (ע"פ 4456/14 קלנר נגד מדינת ישראל [29.12.15]). יוזכר, כי נקבע שם, כי: **"כאשר עסקינן במצב רפואי, ככלל, הנחת היסוד היא כי גורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ערוכים לטפל באסירים במצבים רפואיים שונים, כולל כאלה שאינם פשוטים כלל ועיקר. את מצבו הרפואי של מי שהורשע בדין יש לאזן עם שיקולים רלוונטיים אחרים, ובכלל אלה הסיכון שנשקף לציבור ממנו. אין אפוא בדברינו אלה משום קביעת כלל שלפיו טענה לקיצור תוחלת חיים נושאת בצידה, מניה וביה, חסינות מפני עונש מאסר בפועל"** (ראו בפסקה 222). גם **בעניין בר** עלתה התייחסות למצבם הבריאותי של שני מערערים, האחד מהם בן 81 שנים, ונקבע לבסוף כי מצבם הרפואי (שהיה פחות חמור מזה של לופוליאנסקי) מבסס הקלה בעונש, אך לא עד כדי עבודות שירות.

18. מהמסמכים הרפואיים שהגיש הנאשם, עולה אמנם תמונה של אדם לא צעיר (בן כ - 70) שאינו נמצא בקו הבריאות, ואף מצוי בהתדרדרות מסוימת, אך אין במסמכים אלו כדי להצביע על מצב כה חריג מבחינה בריאותית שאינו מאפשר נשיאת העונש מאחורי סורג ובריה, גם לאור הנחת היסוד לפיה גורמי הרפואה בשב"ס ערוכים לטפל במצבים רפואיים שונים, כולל כאלה שאינם פשוטים.

19. עם זאת סבורני, שמצבו הבריאותי לצד חלוף הזמן הניכר מאז ביצוע העבירות מאפשר התחשבות מסוימת (בבחינת חריגה מהמתחם מטעמים של שיקולי צדק) מעבר לעתירת ב"כ המאשימה, אשר ביקש במסגרת הסדר הטיעון להעמיד את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם שנקבע.

20. מעבר לכך, לא ניתן להתעלם מהשפעת ההליך על הנאשם ועל כל בני משפחתו - ובמיוחד על אשתו, אשר סובלת ממצב רפואי מורכב. יש לזקוף לזכותו את הודאתו בכתב-אישום שתוקן לקולה, בין השאר, על רקע קשיים ראייתיים והסכמתו לחילוט רחב היקף המוכיחה לקיחת אחריות באופן מעשי. כמו-כן, לקחתי בחשבון את המצב המשפטי של שאר המעורבים בפרשה, לרבות העונש שנגזר על ויז'ניצר.

עם זאת, יש ליתן משקל מוגבל לנסיבה של העדר עבר פלילי, שכן כאשר עסקין בעבירות שוחד, הרי שנסיבה זו אופיינית למקרים של שחיתות ציבורית בכלל ושל נותני או לוקחי שוחד בפרט.

21. בסופו של יום, לכן, לאור הנסיבות החמורות של ביצוע העבירות, יש ליתן מעמד בכורה לאינטרס הציבורי המחייב שמירה על טוהר המידות במינהל הציבורי ובחיזוקה של ההרתעה הנדרשת למנוע מעשי שחיתות - כך שאין מקום לשקול ענישה שאיננה מאחורי סורג ובריה, גם אם המדובר בעבירות שבוצעו בטרם כניסת התיקון לתוקף. עם זאת, נסיבותיו הכוללות של הנאשם מאפשרות התחשבות בנאשם במסגרת הסדר הטיעון והטלת ענישה מקלה במעט מעתירת המאשימה. זאת, לצד כל הרכיבים הנלווים המוסכמים, לרבות חילוט של כ - 10 מיליון ₪ במלואם לטובת המדינה, כאשר הנימוקים לכך יפורטו בהחלטה נפרדת שתימסר גם היא היום, המהווה חלק בלתי נפרד מגזר-הדין זה.

22. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:

12 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו: 16.11.15 - 17.11.15, 23.11.15 - 30.11.15;

10 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירות שוחד לפי סימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין;

ניתן צו לחילוט כל הרכוש והכספים המפורטים בסעיף 6(ג) להסכם הסדר הטיעון (במ/2) לטובת המדינה לפי סעיף 297 לחוק העונשין.

בשל היקף החילוט, אינני מטילה קנס על הנאשמים.

על-מנת לאפשר מיון מוקדם, הנאשם יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, או על פי החלטת שב"ס, ביום 28.6.22 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות/דרכון וגזר-דין זה.

עמוד 12

על ב"כ הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם: מרים חייאבי רכזת מיון מוקדם
- 074-7831077 (במקום 08-9787377 בעבר), מירב אבוחצירה רשמת מאסרים נדחים - 074-7831078
(במקום 08-9787336 בעבר).

בהסכמת המדינה, התנאים הקיימים שנקבעו בתיק המעצר הקשור, ישמשו מעתה בטוחות להתייצבות הנאשם
לנשיאת עונשו.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ז ניסן תשפ"ב, 28 אפריל 2022, במעמד הנוכחים.